דרשוני כרך ב — באר מים חיים

באר מים חייםרחל וולפיש

וישב יצחק ויחפר את בארת המים... וימצאו שם באר מים חיים (בראשית כו, יח–יט)

וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע' (בראשית כב, יט)יצחק לאן הלך?הלך לבאר לחי רואי, שנאמר 'ויצחק בא מבוא באר לחי ראי' (בראשית כד, סב)היה יצחק הולך ובורח, ותמה על אביו ועל אמו ועל אלוהיו, וכיצד קרה שנעקד, ומה ראו על ככה ומה הגיע אליו. הלך לו אל המדבר, בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם.אמרו: איש לא עבר בה, אבל אשה עברה בה, היא הגר, ובאר לחי רואי היא בארה של הגר.עמד יצחק על אותה הבאר עד שבא לפניו זכרו של ישמעאל, שהיה מצחק עמו כשהיה תינוק, ובא אליו זכרה של הגר, שהייתה מהלכת וחמת מים על שכמה.ישב יצחק עם הגר וישמעאל, בכה עמם וכעס עמם ימים רבים.פעם אחת היה עומד על פי הבאר, וירא והנה אל חי רואה אותו, והנה אל חי שומע קולו באשר הוא שם.ויתנחם יצחק.ויקום וייקח את הגר והשיבה אל אביו, שנאמר 'ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה' (בראשית כה, א) וקטורה היא הגר, שהיה עולה בכייה כקטורת שעל גבי המזבח.ויקום וייקח את ישמעאל והשיבהו אל אביו, שנאמר 'ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת המכפלה' (בראשית כה, ט).'והשיב לב אבות על בנים' (מלאכי ג, כד).ואחרי כן שב יצחק לאותה הבאר וישב בה, שנאמר 'ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי' (בראשית כה, יא).על כן נאמר עליו שהיה חופר בארות סתומות ומוציא מהן מים חיים.

ויצחק לאן הלך – שאלה זו מופיעה גם בבראשית רבה [תיאודור־אלבק] פרשה נו, יא: 'יצחק איכן הוא?'. ומה ראו על ככה ומה הגיע אליו – על פי אסתר ט, כו: 'ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהם'. הלך לו אל המדבר, בארץ לא עבר בה איש – על פי ירמיהו ב, ו: 'המוליך אתנו במדבר בארץ ערבה ושוחה בארץ ציה וצלמות בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם'. באר לחי רואי היא בארה של הגר – ראו בראשית טז. וייקח את הגר והשיבה אל אביו – בראשית רבה סא, ד: 'ויצחק בא מבוא ...' ולאיכן הלך? לבאר לחי ראי, הלך להביא את הגר, אותה שישבה על הבאר ואמרה לחי העולמים: ראה בעלבוני'. וקטורה היא הגר – בראשית רבה סא, ד: 'ושמה קטורה, רב אמר זו הגר שמקוטרת מצות ומעשים טובים' ...